

**Марий йылме да литератур дене 2017-2018 тунемме ийлан
олимпиадный пашан вашмутшо.
Школьный тур. 9 класс**

Чылаже - 96 балл.

I. Марий йылме.

1. 5 балл (кажне мутлан 1 балл).

Вочмык, ешартык, ешарыме член, рашемдык, шукуточко, ойлончо, мутлончо, пералтыш, ойсем, кореш

2. 5 балл

Кугыварня, йолвургылу, лудиге, йӱаш-кочкаш, олык- да курыкмарий.

3. 5 балл (ен кӱшеш пояш; ячаш, иктымак тӱен вурседылаш; пеш чаманен ашнаш; йӱлаш; пеш шуко.)

4. 10 балл (чарналтыш палым чын шындымылан – 5 балл, ойлончым чын лончылымылан – 5 балл).

Тыште каваш шуйналтше пӱнчӧ, ракете гай кошар вуян кож, кудыр парчан куэ, ужар сывыным чиен шогалше нӧлпер мотор ерым авырен шогат. (П. Емельянов.)

5. 5 балл (5 мут деч шагал огыл синонимым ончыктен гын) – тужаш, магыраш, караш, варгыжаш, юарлаш, урмыжаш, васараш, сигыраш, шаргыжаш, чаргыжаш, чачыраш.

6. 5 балл. Кадыр-т-ыл-ына, олма-пу-шт-ем, ни-мо-лан-ат, тун-ыкт-ен (ойлыш), мол-гунам-сы-ла.

7. 5 балл. (кажне чын мутлан 1 балл).

8. 5 балл. (Орфографий – чын возымаш, орфоэпий – чын ойлымаш, пунктуаций – чын знакым шындымаш, морфологий – ойлымаш ужаш-влакым тунемеш, синтаксис – муткылдыш ден ойлончым тунемеш.)

9. 5 балл. Текст сылнымут стиль дене возалтын.

10. 5 балл (деепричастный оборотышто кок знакиымат шотлыман). Тыге мутланен, ме монча дек савырнышна. Пече воктенак пошлыквара кӱжгытрак пызле шога. Тушто кайык-влакын чыгымалтыме йӱкышт шокта. Логыжо, выле-выльыжеда ӧршыжӧ, иктыш чумырген, пызлыгичкым сӱвызат – кайык пазаз веле. Нуно мемнам ужычат, рӱжге кыненын, умбакыла чонештышт. (Н. Лекайн.)

II. Марий литератур

1. *Кажне чын ваимутлан 1 балл дене. Чылаже 5 балл.*

1.1. Б; 1.2. В; 1.3. А; 1.4. Б; 1.5. А.

2. *Произведенийжымат, авторжымат палымылан 2 балл.*

«Андрей Толкын». Я. Ялкайн.

3. *Кажне чын ваимутлан 1 балл дене. Чылаже 3 балл.*

А) Никандр Ильяков Б) Семен Вишневский В) Миклай Казаков

4. *Произведенийым, авторжым палымылан 2 балл дене. Чылаже 4 балл.*

Никандр Лекайн. «Кугу сарын тулыштыжо».

5. *Произведенийын лумжым, авторжым, жанржым палымылан 3 балл дене. Чылаже 9 балл.*

Никандр Ильяков. «Онтон Йыван», ойлымаш. Константин Коршунов. «Аксар ден Юлавий», драме. Никандр Лекайн. «Кугу сарын тулыштыжо», роман.

6. *Чын ваимутлан 1 балл.*

Валентин Колумб.

7. *Чын ваимутлан 2 балл, пример дене пенгыдемдымылан 1 балл. Чылаже 3 балл.*

Ойлымаш – кугу огыл повествовательный произведений. Тудо шагал героян, тушто илыш гыч посна эпизод, событий-влак сўретлалтыт.

8. *Чын ваимутлан 3 балл.*

М. Якимов, Г. Матюковский, И. Осмин.

9. *Чын ваимутлан 1 балл.*

Шабдар Осып

10. *10 балл.* Почеламутым чын лончылымылан, шке шонымашыштым каласымылан.